

ความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
NEED ASSESSMENT OF STUDENTS CARE AND SUPPORT SYSTEM OF CHANTHABURI
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

ศิวะทัศน์ สุขสุวรรณ¹ อารีย์ หาญสมศักดิ์กุล²
Siwatussana Sukswan¹, Aree Hansomsakkul²
ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นระหว่างผู้บริหารกับครูผู้รับผิดชอบที่มีต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยเก็บข้อมูลกับผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบ จำนวน 168 คน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบตอบสนองคู่วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นโดยวิธี Priority Needs Index และความแตกต่างจำแนกตามตำแหน่งด้วยสถิติ t -test ผลการวิจัย พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการติดตามและประเมินผล ($PNI_{modified} = 0.28$) และการเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นระหว่างผู้บริหารกับครูผู้รับผิดชอบ พบว่า ทั้งผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการติดตามและประเมินผล ($PNI_{modified} = 0.254, 0.30$)

คำสำคัญ: 1. ความต้องการจำเป็น 2. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3. การดำเนินงาน

¹ ปร.ด. (การวัดและประเมินผล) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

Ph.D. (Measurement and Evaluation) Director of Educational Service Area Office, Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 2

² ปร.ด. (การวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา) ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

Ph.D. (Research and Statistics in Cognitive Science) Educational supervisor, Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 2

Corresponding author; Email: aree.non@gmail.com

(Received: 3 August 2023; Revised: 1 September 2023; Accepted: 8 September 2023)

A BSTRACT

This research has the following objectives: 1. to study the needs necessary for the implementation of the student care and support system and 2. to compare the need assessment between director and teacher for the operation of the school support system of Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 2. Data were collected with 168 executives. Collecting data with administrators and teachers in charge of 168 people is a quantitative research. Purposive sampling was used and responsible teachers using a specific sampling method. The research tool was a dual response questionnaire. Analyze the need by means of priority, demand, index and difference by position by statistics. The research results showed that the most valuable element of need is the tracking and evaluation ($PNI_{\text{modified}} = 0.28$) and the comparison of the need between the management and the responsible teacher. The management and the responsible teacher found that both the management and the responsible teacher have the highest required element in the field of monitoring and evaluation ($PNI_{\text{modified}} = 0.25, 0.30$).

Keyword : 1. Need Assessment 2. Students Care and Support System 3. Operation

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย และการสร้างโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัย กอปรกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศ ได้ประกาศนโยบายและจุดเน้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ประกอบด้วย 4 นโยบายหลัก คือ ด้านความปลอดภัย ด้านโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ด้านคุณภาพ และด้านประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) ซึ่งความสำเร็จที่แท้จริงของโรงเรียนทุกแห่งทั้งด้านการเรียนและด้านการดำรงชีวิตของนักเรียน คือ ความสำเร็จที่แท้จริงของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาดังนั้นหน้าที่การจัดการศึกษานอกจากจะจัดการเรียนการสอน ให้นักเรียนเป็นคนเก่งแล้วจำเป็นต้องจัดการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนให้เป็นคนดีไปพร้อมกันด้วย ซึ่งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนถูกจัดให้เป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมพัฒนา ป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหให้กับนักเรียน การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนแต่ละแห่งมีการบริหารงาน แตกต่างกันตามสภาพและบริบท

ด้วยความสำคัญและความจำเป็นของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หากมีการประเมินความต้องการจำเป็นที่มีต่อการบริหารจัดการ กระบวนการดำเนินงาน และการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานจะช่วยให้การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ครูและชุมชนมากยิ่งขึ้น จากความสำคัญและที่มาที่กล่าวมาข้างต้น เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 และสถานศึกษาในสังกัดได้มีทิศทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ไปในทิศทางเดียวกัน ตลอดจนสถานศึกษาสามารถนำไปเป็นแบบอย่างและดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2, 2565) นอกจากนี้ยังเป็นหนึ่งในกลไกที่ช่วยหนุนเสริมและกระตุ้นให้สถานศึกษาในสังกัดมีความกระตือรือร้นและให้ความสำคัญในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้บรรลุตามเป้าหมาย มุ่งเน้นให้เกิดการดำเนินงานรวมทั้งก่อให้เกิดการปรับปรุงผลการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เพื่อให้ทราบถึงความต้องการจำเป็นในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้วิจัยมีความสนใจในการทำวิจัยเรื่อง ความต้องการจำเป็นในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สามารถนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในหน่วยงานทางการศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นระหว่างผู้บริหารกับครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ทราบถึงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

3.2 ผลการศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นระหว่างผู้บริหารกับครูผู้รับผิดชอบความต้องการจำเป็นสามารถนำมาเป็นแนวทางให้ผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ใช้ในการวางแผนการส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.3 ผลงานการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปวางแผนช่วยเหลือแก้ไขปัญหา อุปสรรคของสถานศึกษาให้มีประสพความสำเร็จ โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมมือกันดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หรือจัดกลุ่มสถานศึกษาให้เป็นเครือข่ายพัฒนาคุณภาพ ช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและกัน

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบระบบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำนวน 106 แห่ง

4.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มีจำนวน 168 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยสูตร Krejcie & Morgan (1970, p. 607) ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบระบบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตำแหน่งละ 84 คน ปีการศึกษา 2566

4.3 ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความต้องการจำเป็นที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ประกอบด้วย 3 ด้าน 1. การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2. กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3. การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4.4 เครื่องมือและขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม เรื่อง ความต้องการจำเป็นที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 เป็นแบบสอบถามแบบตอบสนองคู่ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert Scales) (Likert, 1932, p. 55)

4.4.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ มีรายละเอียด ดังนี้ 1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 2. สร้างแบบสอบถามแบบตอบสนองคู่ (Dual Response) 3. นำแบบสอบถามจัดส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน 4. นำคะแนนไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับสิ่งที่ต้องการวัด ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบสอบถามรายชื่อที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ ด้านที่ 1 อยู่ระหว่าง 0.6-1.0 ด้านที่ 2 อยู่ระหว่าง 0.8-1.0 และด้านที่ 3 อยู่ระหว่าง 0.8-1.0 5) นำแบบสอบถาม

ไปทดลองใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริงกับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบ ตำแหน่งละ 30 คน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทำการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ซึ่งค่าที่ได้ควรมากกว่า 0.70 จึงถือว่าน่าเชื่อถือ (Gliem & Gliem 2003, p. 87) ซึ่งเมื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามตามวิธีการของ Cronbach ได้เท่ากับ 0.93

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยออกหนังสือจากสำนักงานเขตพื้นที่ขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2566 โดยได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 168 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับมาแล้วจึงดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.6.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยมีเกณฑ์ในการแปลผลค่าเฉลี่ย (Pimentel & Pimentel 2019, p. 188) ดังนี้

- 4.20 – 5.00 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ในระดับมากที่สุด
- 3.40 – 4.19 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ในระดับมาก
- 2.60 – 3.39 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ในระดับปานกลาง
- 1.80 – 2.59 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ในระดับน้อย
- 1.00 – 1.79 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ในระดับน้อยที่สุด

4.6.2 วิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยวิธี Priority Needs Index ($PNI_{Modified}$) แบบปรับปรุง (สุวิมล ว่องวานิช, 2558, หน้า 279) ซึ่งเป็นการหาผลต่างระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ โดยค่าดัชนี PNI ในรายการใดที่มีค่าสูงกว่ารายการอื่นแสดงว่ามีความต้องการจำเป็นสำคัญและต้องได้รับการแก้ไขก่อนตามลำดับ โดยใช้สูตร $PNI_{modified} = (I-D)/D$ เมื่อ I = สภาพที่พึงประสงค์; D = สภาพปัจจุบัน

4.6.3 วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างผลการประเมินสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ จำแนกตามตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบระบบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้วยสถิติทดสอบค่า t -test แบบ Independent sample t -test กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นรายด้านตามองค์ประกอบของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวม

รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	Mea	SD	แปล	Mea	SD	แปล	PNI _{modified}	ลำดับ
	n		ผล	n		ผล		
การบริหารจัดการ	4.18	0.28	มาก	4.49	0.20	มากที่สุด	0.07	3
	3	1			6			
กระบวนการดำเนินงาน	4.15	0.32	มาก	4.52	0.25	มากที่สุด	0.08	2
	5	8			1			
การติดตามและประเมินผล	3.49	0.18	มาก	4.47	0.18	มากที่สุด	0.28	1
	3	7			3			
เฉลี่ยรวม	3.94	0.26	มาก	4.49	0.21	มากที่สุด		
	3	5			3			

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันตามองค์ประกอบของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รายด้านในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และต่ำกว่าสภาพที่พึงประสงค์ทุกด้าน เมื่อจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากที่สุดในการพัฒนา จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ ด้านการติดตามและประเมินผล (PNI_{modified} = 0.28) รองลงมาคือ ด้านกระบวนการดำเนินงาน (PNI_{modified} = 0.08) และด้านการบริหารจัดการ (PNI_{modified} = 0.07) ตามลำดับ

5.2 ผลการเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นระหว่างผู้บริหารกับครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นระหว่างผู้บริหารกับครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีต่อการดำเนินงานระบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

รายการ ประเมิน	ตำแหน่ง	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
		Mea	SD	แปล	Mea	SD	แปล	PNI _{modified}	ลำดับ
		n		ผล	n		ผล	d	บ
การบริหาร จัดการ	ผู้บริหาร	4.29	0.41	มากที่สุด	4.56	0.23	มากที่สุด	0.06	6
	ครู			มากที่สุด			มากที่สุด		
	ผู้รับผิดชอบ	4.073	0.44		4.43	0.26	มากที่สุด	0.08	3
	ผลต่าง	0.22			0.13				
กระบวนการ ดำเนินงาน	ผู้บริหาร	4.22	0.36	มากที่สุด	4.50	0.24	มากที่สุด	0.06	5
	ครูผู้รับผิดชอบ	4.08	0.40	มากที่สุด	4.43	0.22	มากที่สุด	0.08	4
	ผลต่าง	0.14			0.07				
ด้านการ ติดตาม และ ประเมิน ผล	ผู้บริหาร	3.62	0.31	มากที่สุด	4.55	0.22	มากที่สุด	0.25	2
	ครู			มากที่สุด			มากที่สุด		
	ผู้รับผิดชอบ	3.35	0.26		4.39	0.19	มากที่สุด	0.30	1
	ผลต่าง	0.27			0.15				

จากตารางที่ 2 เมื่อจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นระหว่างผู้บริหารกับครูผู้รับผิดชอบที่มีต่อการดำเนินงานระบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า องค์กรประกอบที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงที่สุด พบว่า ผู้บริหาร มีองค์กรประกอบที่มีค่าความต้องการจำเป็นด้านการติดตามและประเมินผล (PNI_{modified} = 0.25) สูงที่สุด คือ รองลงมาคือ ด้านกระบวนการดำเนินงาน (PNI_{modified} = 0.06) และด้านการบริหารจัดการ (PNI_{modified} = 0.06) ตามลำดับ ส่วนครูผู้รับผิดชอบมีองค์กรประกอบที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ ด้านการติดตามและประเมินผล (PNI_{modified} = 0.30) รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการ (PNI_{modified} = 0.08) และด้านกระบวนการดำเนินงาน (PNI_{modified} = 0.08)

ตามลำดับ ซึ่งผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบ มีองค์ประกอบที่มีค่าความต้องการจำเป็นด้านการติดตามและประเมินผลสูงที่สุด ($PNI_{modified} = 0.25, 0.30$)

5.3 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างผลการประเมินสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ จำแนกตามตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบระบบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบระบบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การประเมิน	องค์ประกอบ	<i>F</i>	<i>p</i> -value.	<i>t</i>	<i>p</i>
สภาพปัจจุบัน	การบริหารจัดการ	0.03	0.85	3.32**	<.01
	กระบวนการดำเนินงาน	0.31	0.57	2.39*	<.05
	การติดตามและประเมินผล	3.32	0.07	6.02**	<.01
สภาพที่พึงประสงค์	การบริหารจัดการ	1.99	0.16	3.43**	<.01
	กระบวนการดำเนินงาน	0.17	0.67	4.74**	<.01
	การติดตามและประเมินผล	2.01	0.15	4.81**	<.01

หมายเหตุ: นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ** .01, * 0.5

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างผลการประเมินสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ จำแนกตามตำแหน่งผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบ พบว่า ค่าความแปรปรวนร่วมองค์ประกอบทุกด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อทดสอบด้วยสถิติเปรียบเทียบ แบบ Independent sample *t*-test พบว่า ผลการประเมินสภาพปัจจุบัน ด้านการบริหารจัดการ ด้านกระบวนการ และดำเนินงาน การติดตามและประเมินผล มีค่าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = .01, p = .05, p = .01$) ผลการประเมินสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการบริหารจัดการ ด้านกระบวนการ และดำเนินงานการติดตามและประเมินผล มีค่าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = .01, p = .01, p = .01$)

6. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาสามารถสรุปผลได้ดังนี้

6.1 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีสภาพปัจจุบันตามองค์ประกอบของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รายด้านในภาพรวมทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมาก และต่ำกว่าสภาพที่พึงประสงค์ทุกด้าน เมื่อจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากที่สุดในการพัฒนา จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าความต้องการจำเป็นที่ต้องได้รับการแก้ไขก่อนสูงที่สุด คือ ด้านการติดตามและประเมินผล

6.2 ผลการเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นระหว่างผู้บริหารกับครูผู้รับผิดชอบที่มีต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เมื่อจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากที่สุดในการพัฒนา พบว่า ทั้งผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบมีผลการประเมินองค์ประกอบด้านการติดตามและประเมินผลที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงที่สุด

6.3 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ จำแนกตามตำแหน่งผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบ พบว่า ค่าความแปรปรวนรวมองค์ประกอบทุกด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อทดสอบด้วยสถิติเปรียบเทียบ แบบ Independent sample t-test พบว่า ผลการประเมินสภาพปัจจุบันทุกด้าน มีค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการประเมินสภาพที่พึงประสงค์ทุกด้านมีค่าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

7. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยการประเมินความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

7.1 ความต้องการจำเป็นที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 มีสภาพปัจจุบันตามองค์ประกอบของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนรายด้านในภาพรวมต่ำกว่าสภาพที่พึงประสงค์ทุกด้าน จากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ให้โรงเรียนทุกแห่งต้องนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาปฏิบัติในโรงเรียนให้เป็นระบบเป็นขั้นตอนที่ชัดเจนจึงประกอบไปด้วย 3 ด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการ กระบวนการดำเนินงาน และการติดตาม ประเมินผล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566) เมื่อจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากที่สุดในการพัฒนา จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงที่สุดที่ต้องได้รับการแก้ไขก่อน คือ ด้านการติดตามและประเมินผล สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (สุภักษร พงษ์อุทธา และคณะ, 2563) สรุปว่า ครูมีความต้องการจำเป็นด้านการนิเทศ ติดตาม และ

ประเมินผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นลำดับแรก ($PNI_{Modified} = 0.10$) และด้านกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นลำดับสุดท้าย ($PNI_{Modified} = 0.05$)

7.2 ความต้องการจำเป็นที่มีต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบมีผลการประเมินองค์ประกอบด้านการติดตามและประเมินผลที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ทั้งนี้อาจเพราะการประเมินเป็นส่วนหนึ่งที่สามารถแนวคิดสู่การปฏิบัติ แสดงให้เห็นคุณค่าทั้งหมดของโครงการ ความคาดหวังและเกณฑ์ที่ผู้เกี่ยวข้องคิดเห็นต่อโครงการ ช่วยให้เห็นปัญหา จุดแข็งและจุดอ่อนในภาพรวมของงาน (Stake, R.E., & Abma, T. A., 2001) สอดคล้องกับธนกร จันทพันธ์ (2566) การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา เปนการใช้กระบวนการที่เป็นระบบในการพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น มี 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1. การวางแผนทำความเข้าใจ 2. การปฏิบัติตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน 3. การตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล 4. การแก้ไขปรับปรุง ทบทวน ซึ่งจะทำให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นส่งผลดีแก่นักเรียนครูที่ปรึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สามารถช่วยเหลือ แนะนำและพัฒนา นักเรียน ได้ทันเวลาและมีประสิทธิภาพ

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

หน่วยงานต้นสังกัดใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการดำเนินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ โดยมีวิธีการและกระบวนการ และเครื่องมือที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบได้ส่งเสริมให้ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรภายนอกที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจน มีร่องรอยหลักฐานสามารถตรวจสอบและประเมินผลได้

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกเป็นรายด้าน และผลการเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นระหว่างผู้บริหารกับครูผู้รับผิดชอบพบว่า องค์ประกอบที่มีค่าความต้องการจำเป็นที่ต้องได้รับการแก้ไขก่อนสูงที่สุด คือ ด้านการติดตามและประเมินผล ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้วยเพื่อให้ทราบถึงการปฏิบัติของตนเองอยู่เสมอ โดยทุกฝ่ายควรร่วมมือกันดำเนินงานเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาตามเป้าหมายของโรงเรียน

8.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

8.3.1 ควรมีการศึกษารูปแบบด้านการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

8.3.2 นำผลการวิจัยด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการติดตามและประเมินผลไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานส่งเสริม สนับสนุน ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ เช่น การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและสามารถนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในหน่วยงานทางการศึกษาอื่นที่มีบริบทการบริหารงานใกล้เคียงกันมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ เช่น การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

9. บรรณานุกรม

- ธนากร จันทพันธ์, สีน งามประโคน และลำพอง กลมกุล. (2566). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. *วารสารบวรสหการศึกษาศาสตร์และมนุษยสังคมศาสตร์*. 4(1), 77-87.
- สุภักขร พงษ์อุทธา, ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ และอำภาพรณ ตันตินาครกุล. (2563). การประเมินความต้องการจำเป็นของครูที่มีต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. *วารสาร มทร. อีสาน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน*, 6(2), 32-48.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). *คู่มือการคัดเลือกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประจำปี 2566*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 .(2565) <https://chanarea2.go.th>
- ประกาศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. (2566) *เรื่องนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566*.
- Gliem, J. A., & Gliem, R. R. (2003). Calculating, interpreting, and reporting Cronbach's alpha reliability coefficient for Likert-type scales. Midwest Research-to-Practice Conference in Adult, Continuing, and Community Education..

Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology*, 22(140), 55.

Pimentel, J. L., & Pimentel, J. L. (2019). Some biases in Likert scaling usage and its correction. *International Journal of Science: Basic and Applied Research (IJSBAR)*, 45(1), 183-191.

Abma, T. A., & Stake, R. E. (2001). Stake's responsive evaluation: Core ideas and evolution. *New directions for evaluation*, 2001(92), 7-22.

10. คำขอบคุณ

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้คำปรึกษา แนวคิด และคำแนะนำพร้อมทั้งให้ความกรุณาแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ด้วยความเมตตาตลอดมา ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้ให้ความกรุณาตรวจสอบเครื่องมือ พร้อมทั้งคำแนะนำเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ต่อวิจัย และขอขอบคุณผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามในการวิจัย ทำให้วิจัยเรื่องนี้สำเร็จด้วยดี